

Ruotsinkielisten suomenoppijoiden strategioista paikallissijojen valinnassa

TUIJA MÄÄTTÄ

Uumajan yliopisto

Tiivistelmä. Tässä artikkelissa tarkastelen kuuden ruotsinkielisen suomenoppijan selityksiä strategioista, joita he käyttävät valitessaan paikallissijaa kolmeen erityyppiseen tehtävään. Tehtävien virkkeisiin on valittu sellaisia paikallissijatapauksia, jotka aiemmin saamieni tulosten mukaan ovat ongelmallisia oppijoille. Menetelmänä on introspektiomenetelmiin kuuluva itsehavainnointi, ja tarkastelu on keskittynyt oppijoiden selityksiin ja etenkin heidän havaintoihinsa paikallissijan määräävistä tekijöistä eli toiminnan tilan laadusta, toiminnan liikkeen suunnasta ja rektioverbeistä. Tehtävien suoritusten analyysissa on käytetty virheanalyysia.

Tutkimuksesta käy ilmi, että oppijat ovat tottumattomia kuvaamaan strategioitaan, ja heidän selityksensä eivät sisällä kovinkaan monia syvempiä sijapohdintoja. Tuloksen mukaan oppijat tukeutuvat useissa tapauksissa äidinkiellensä malleihin ja valitsevat paikallissijan ruotsin prepositioilmauksen pohjalta. Toiminnan tilan laadun ja liikkeen suunnan kommentoinnit korostuvat eri tavoin tehtävittäin. Virkkeiden verbeihin, varsinkin rektioverbeihin, kiinnitetään hyvin vähän huomiota, mikä kasvattaa kohdekielenvastaisten paikallissijasijavalintojen määrää.

Avainsanat: paikallissija; introspektio; itsehavainnointi; virheanalyysi; oppijansuomi; suomi vieraana kielenä; suomi; ruotsi

1. Johdanto

Suomen paikallissijajärjestelmä on monimutkainen ja aikaa vievä oppia suomea toisena tai vieraana kielenä opiskelevalle. Usein oppijan äidinkieli kuuluu eri kielikuntaan kuin suomi, ja kielten väliset rakenteelliset ja kulttuuriset erot ja ajattelutavat poikkeavat toisistaan monin tavoin. Suomi on dynaaminen päätteitä käyttävä kieli, kun taas esimerkiksi ruotsi on staattinen prepositiokieli. Näillä seikoilla on tärkeä merkitys paikallissijojen yhteydessä.

Suomi toisena ja vieraana kielenä -tutkimuksessa on tarkasteltu kielen oppimista ja käyttöä useista näkökulmista monin menetelmin riippuen tutkimusten tavoitteista (esim. Aalto ym. 1997: 530–562; Martin 2007: 63–85). Tähänastisissa tutkimuksissani ruotsinkielisten suomenoppijoiden tuottamasta kirjallisesta kielestä olen keskittynyt tarkastelemaan oppijoiden paikallissijojen käytön hallintaa eri konteksteissa. Menetelminä olen käyttänyt kontrastiivista analyysia (esim. Sajavaara 1999) ja virheanalyysia (esim. Ellis 2008). Keskiössä ovat olleet oppijoiden tuotokset, ja näkökulma on ollut objektiivinen (Määttä 2010; 2011; 2013a). Tuloksia analysoidessani olen pystynyt vain spekulimaan mahdollisia syitä erilaisiin paikallissijavalintoihin. Saadakseni tarkempaa tietoa tekijöistä, jotka mahdollisesti vaikuttavat oppijoiden sijavalintoihin, käytän tässä tutkimuksessa introspektiomenetelmää, eli olen pyytänyt oppijoita kuvaamaan ja selittämään valintastrategioitaan. Näin sisällytän tutkimukseen oppijan subjektiivisen näkökulman.

Introspektiota on käytetty joissakin S2-tutkimuksissa. Mainittakoon esimerkkinä Martinin (1993; 1995) ja Kaivapalun (2005) nominintaivutusta käsittelevät tutkimukset ja Laurannon (1997) paikallissijatutkimus. Siitonen (1999) ja Niiranen (2008) ovat käyttäneet menetelmää verbi-tutkimuksissa. Korhonen (2012) on selvittänyt koulutettujen aikuisten käsityksiä suomen helppouksista ja vaikeuksista introspektioaineistoon pohjautuvassa työssään.

Tässä tutkimuksessani käytän itsehavainnointia: oppijat selittävät kirjallisesti strategioitaan, jotka johtavat heidät tietyn paikallissijan

valintaan. Havainnointi on välitöntä, ja se tapahtuu samanaikaisesti testin suorittamisen aikana. Tavoitteena on oppijoiden selitysten kautta vastata seuraaviin tutkimuskysymyksiin: 1. Miten oppijat menettelevät ja ajattelevat valitessaan paikallissijan eri konteksteihin? 2. Huomioivatko oppijat toiminnan tilan laadun ja liikkeen suunnan? 3. Tunnistavatko oppijat verbirektiot?

2. Aineisto ja menetelmä

Aineisto on kerätty tammikuussa 2015, ja se koostuu kuuden ruotsinkielisen suomenoppijan tehtävien kirjallisista vastauksista. Oppijat ovat opiskelleet suomea vieraana kielenä yliopistossa 1,5–2 vuotta. Laatimassani testissä (ks. liite 1) on kolmenlaisia tehtäviä: 1. Virkkeessä on sana, joka taivutetaan paikallissijassa (*Me nukumme (hotelli).*). 2. Virkkeessä on kolme paikallissijassa taivutettua sanaa, joista oppija valitsee yhden (*Liisa soitti työllä/työhön/työlle.*). 3. Oppija suomentaa ruotsinkielisen virkkeen (*Nu är vi på bussen.*). Virkkeisiin olen valinnut tapauksia, jotka esiintyvät ICLFI-korpuksen ruotsinkielisten suomenoppijoiden osakorpuksessa (Jantunen 2011: 86–105; Jantunen & Pirkola 2015: 88–103). Suurin osa virkkeistä on sellaisia, joihin alkeistason oppijoilla on ollut hankaluuksia valita oikea paikallissija.

Testissä on 26 virkettä, joista tehtävissä 1 ja 2 on molemmissa kahdeksan ja tehtävässä 3 kymmenen. Oppijoiden vastauksia on kaikkiaan 154. Yksi oppija on jättänyt vastaamatta yhteen virkkeeseen 1. ja 2. tehtävässä. Lähetin testin oppijoille sähköpostitse ja pyysin heitä suorittamaan sen apuvälineittä. Selitin viestissäni testin tarkoituksen ja pyysin heitä omin sanoin kuvaamaan ruotsiksi ajatusprosessejaan ja sijavalintastrategioitaan. Testissä (ks. liite 1) on mukana tehtäväkohtaiset ruotsinkieliset tehtävänannot, jotka ovat avoimia. Tehtävänannot ovat yleisluontoisia, koska tavoitteenani on saada esiin oppijoiden subjektiivinen näkökulma. Tutkittu aineisto koostuu oppijoiden sijavalintaselityksistä ja sijavalinta-tehtävien ratkaisuksista. Käyttämäni menetelmät ovat introspektiomenetelmiin luettava itsehavainnointi (esim. Cohen 1987) ja virheanalyysi.

Introspektio on tutkimusmenetelmä, jota alkujaan käytettiin psykologisissa tutkimuksissa (esim. Wenden 1987: 4–6). Introspektiomenetelmiä on kolmea tyyppiä: itseraportointi, itsehavainnointi ja ääneen ajattelu. Itseraportoinnissa oppija kuvaa yleisesti kielen opiskeluun liittyviä käsityksiään. Itsehavainnoinnissa ja ääneen ajattelussa oppija selittää jotakin tiettyä kielentuottamisprosessia, ja havainnointi voi olla välitöntä tai viivästettyä. (Cohen 1987: 84.) Tutkimus, joka käyttää introspektiomenetelmää, nostaa oppijan keskiöön, jos halutaan tietoa kielen oppimiseen ja tuottamiseen vaikuttavista käsityksistä ja strategioista ja kielellisestä tietoisuudesta. Introspektiossa erotetaan kaksi tiedon aluetta, deklaratiivinen ja proseduraalinen (Færch & Kasper 1987: 12–13). Deklaratiivinen tieto käsittää kohdekielen säännöt, joita oppija käyttää rakentaessaan ilmauksiaan, kun taas proseduraalinen tieto käsittää kognitiiviset ja vuorovaikutukseen liittyvät prosessit, jotka aktivoituvat muun muassa kielen tuottamisessa. Ellisin (2015: 419) mukaan implisiittinen tieto on proseduraalista siinä mielessä, että se sallii automaattisen prosessoinnin, kun taas eksplisiittinen tieto on deklaratiiivista, sillä se on tiedostettua ja luonteeltaan metalingvististä.

3. Suomenoppijoiden strategioista sijavalinnassa ja sijavalintatehtävien ratkaisusta

Tarkastelen introspektiomenetelmällä kerättyjä oppijoiden selityksiä paikallissijavalintaan johtaneista strategioista kolmessa tehtävässä tehtävittäin. Kommentoin sellaisia oppijoiden selityksiä ja tehtävän ratkaisuja, jotka ovat useimmilla oppijoilla kohdekielenmukaisia. Lisäksi tarkastelen lähemmin, miten oppijat ovat ratkaisseet tehtävien eri paikallissijamuototapaukset ja miten he selittävät valintansa. Aineiston 154 vastauksesta sataan (65 %) oppijat ovat valinneet kohdekielenmukaisen paikallissijan. Vastauksista on siis 54 (35 %) sellaisia, joissa kuuluu olla muu paikallissija kuin oppijan valitsema. Tarkastelen myös tehtävittäin, mitkä paikallissijatapaukset tuottavat oppijoille ongelmia ja onko heidän

sijavalintaselityksistään nähtävissä, miksi kohdekielenvastaiseen ratkaisuun päädytään.

Korhosen (2012: 97) tutkimuksen mukaan oppijoiden mielestä suomen kielen vaikeimmat asiat ovat sijavalinnat, verbirektiot ja erot omaan äidinkieleen tai heidän muihin osaamiinsa kieliin nähden. Ongelmakohdista Korhonen mainitsee muun muassa seuraavat seikat: suomessa verbi vaatii adverbiaalitäydennyksen (sisä-, ulko- tai abstrakteissa paikallissijoissa) mutta oppijan osaamissa kielissä suoran objektin, suomessa verbi on dynaaminen mutta oppijan osaamissa muissa kielissä, esimerkiksi saksassa ja englannissa, staattinen, suomen ulkopaikallisia ilmaukset ovat useissa kielissä (esim. englanti) sisäpaikallisia tai päinvastoin (esim. viro).

Paikallissijavalintoja tehdessään oppijan olisi kyettävä ajattelemaan suomalaisella tavalla, koska sijamuotoilmaukset eivät ole oppijoille kovinkaan läpinäkyviä eivätkä aina loogisiakaan (Martin ym. 2010: 64). Lisäksi suomen kaksijakoinen tilakäsitys (rajatun tilan sisäpuoli, tilan ulkopuoli) (ISK 2004: 1190–1191) ja kielen dynaaminen luonne eli toiminnan liikkeen tarkka ilmaiseminen ja ennen kaikkea liikkeen suunnan ilmaiseminen (Ingo 2000: 271–272) ovat tekijöitä, joita oppijat eivät kaikissa tapauksissa hahmota.

4. Oppijoiden paikallissijavalintojen selitysten ja testitehtävien ratkaisujen tarkastelua

Oppijat selittävät kirjallisesti ruotsiksi, miten he ajattelevat valitessaan paikallissijaa testin kolmeen tehtävään. Yleisesti ottaen selitykset ovat niukkasanaisia. Jotkut oppijat mainitsevat pelkän ruotsin preposition tai preposition sisältävän ilmauksen suomen paikallissijan vastineeksi. Toiset oppijat kirjoittavat kokonaisen virkkeen tai useampia virkkeitä. Korhonen (2012: 49–50) toteaa informanttiansa vastauksista, että he vastaavat parilla sanalla tai luettelevat piirteitä kommentoimatta niitä. Voi olla, että oppijat ovat kokemattomia kuvaamaan erilaisiin valintoihin johdaneita ajatuksiaan kirjallisesti tai suullisesti toiselle henkilölle. Myös se,

että oppijan eksplisiittinen tieto ei aina ole metalingvististä, on saattanut vaikuttaa oppijoiden vastauksiin. Ellis (2015: 419) toteaa, että oppija ehkä tietää, että hän tietää, miksi lause on kieliopillinen tai epäkieliopillinen, mutta hän ei kuitenkaan kykene verbaalisesti selittämään miksi.

Seuraavassa tarkastelen oppijoiden selityksiä tehtäväkohtaisesti. Antamissani esimerkeissä oppijoiden selityksistä olen kursivoinut puheena olevat ilmiöt. Ruotsinkielisille selityksille annan suomennoksen. Taulukoissa 1–3 olen lihavoinut oikeaa paikallissijaa tarkoittavan numeron.

4.1. Tehtävä 1

Tehtävässä 1 on kahdeksan virkettä ja jokaisessa on yksi sana, jonka oppija taivuttaa sopivassa paikallissijassa. Virkkeiden sanat ovat oppijoille tuttuja ja aktiivissa käytössä oppitunneilla ja oppimateriaaleissa. Tehtävänannossa, joka on avoin, oppijaa pyydetään taivuttamaan annettu sana paikallissijassa ja kuvailemaan menettelyään paikallissijaa valitessaan.

Viidessä virkkeessä (1, 5, 6, 7, 8) kaikki oppijat ovat taivuttaneet sanan virkkeen vaatimassa sijassa, ja myös heidän valintaperusteistaan näkyy, että he ovat ymmärtäneet, miksi valittu sija sopii kuhunkin virkkeeseen. Virkkeissä 2, 3 ja 4 esiintyy paikallissijojen hajontaa taulukon 1 osoittamalla tavalla.

Kaikkien kuuden oppijan selityksissä mainitaan suomen paikallissijamuotoa vastaava ruotsin prepositio tehtävän kaikissa kohdissa. Tämä onkin ymmärrettävää, koska ruotsi on prepositiokieli. Prepositiokielet eivät kuitenkaan kiinnitä samalla tavalla huomiota toiminnan suuntaan ja toiminnan tapahtumapaikkaan kuin suomi (Ingo 2000: 272–273). Esimerkiksi tehtävän ensimmäisen virkkeen paikallissijavalintaa on kommentoitu esimerkkien (1a) ja (1b) osoittamalla tavalla, eli molemmissa suomen allatiivia vastaa ruotsin *till*-prepositio. Kaksi oppijaa on *till*-preposition lisäksi maininnut paikallissijan nimen (1c). Esimerkissä oppija on huomionnut myös toiminnan tilan, putoaminen päättyy lattian pinnan päälle.

TAULUKKO 1. Paikallissijavalinnat tehtävässä 1

	illa- tiivi	ines- siivi	elatiivi	alla- tiivi	ades- siivi	abla- tiivi	summa
1. Minä tiska- sin ja yksi lasi putosi (lattia).	–	–	–	6	–	–	6
2. Viikon- loppuna he lähtevät (kesä- mökki).	2	–	–	4	–	–	6
3. Kävin (luento) aamupäivällä.	1	3	–	–	1	–	5*
4. Menimme istumaan (sohva).	–	1	–	3	2	–	6
5. Kuka muut- taa (asunto)?	6	–	–	–	–	–	6
6. Koira syö ruokaa (ruo- kakuppi).	–	–	6	–	–	–	6
7. Me nukumme (hotelli).	–	6	–	–	–	–	6
8. Otan makkaraa (jääkaappi).	–	–	6	–	–	–	6

* Yksi oppija on jättänyt vastaamatta virkkeeseen.

(1a) Lattialle – *till* golvet ‘Lattialle – lattialle’

(1b) Lattialle. Jag tänker att glaset faller ner *till* golvet och landar på det.
‘Lattialle. Ajattelen, että lasi kaatuu lattialle ja putoaa sen pinnalle.’

(1c) lattialle; glaset faller *till* en yta, alltså ett yttre lokalkasus; *allativ*
‘lattialle, lasi putoaa pinnalle, siis ulkopaikallissija; allatiivi’

Toimintojen paikallisuuden laatua (paikan sisä- tai ulkopuolella, pinnalla) selityksissä ei juurikaan (vrt. kuitenkin selitykset 1c, 2 ja 3) kommentoida tarkemmin, vaan ainoaksi selitykseksi jää pelkkä ruotsin prepositio. Muun muassa Ingo (2000: 272) toteaa, että länsieurooppalaiset kielet eivät kiinnitä huomiota paikallisuuden laatuun vaan niissä käytetään varsinkin ero- ja tulosijoissa samoja prepositioita sisä- ja ulkотоiloista puhuttaessa. Kahden oppijan selityksissä on kuitenkin jonkinlainen toiminnan tilan kuvaus (esim. 2–3). Esimerkissä (2) oppija selittää virkettä 7 ja esimerkissä (3) virkettä 8.

- (2) ”hotellissa”, eftersom det handlar om *belägenhet i ett slutet rum* (hotellet).
 ‘hotellissa, koska kyseessä on sijainti suljetussa tilassa (hotellissa)’
- (3) jääkaapista, elativ för att makaronerna [korven] hämtas *inifrån ett utrymme*.
 ‘jääkaapista, elatiivi, koska makaronit [makkara] haetaan tilan sisältä.’

Toiminnan liikkeen suuntaa on sitä vastoin selitetty monisanaisesti ja tarkemmin kuin paikallisuuden laatua. Suomea luonnehditaan dynaamiseksi kieleksi, mikä tarkoittaa sitä, että toiminnan liike ja erityisesti liikkeen suunta ilmaistaan tarkasti. Nimenomaan liikkeen suunnan ilmaiseminen on tärkeää, koska se ratkaisee paikallissijan valinnan (tulo-, olo-, erosija). (Ingo 2000: 271–272.) Oppijat mainitsevat selityksissään selvästi, että kyseessä on liikkeen suunta (esim. 4a ja 4b). Esimerkeissä he selittävät virkettä 6.

- (4a) ruokakupista, elativ (*riktning från*, inre lokalkasus “ur” matskålen)
 ‘ruokakupista, elatiivi (suunta pois päin, sisäpaikallissija ruokakupista)’
- (4b) ”ruokakupista”, eftersom det sker en *rörelse i riktning från* något som är om inte slutet så i alla fall urgröpt (matskål)
 ‘ruokakupista’, koska liike tapahtuu pois päin jostakin, joka ei kylläkään ole suljettu mutta joka tapauksessa koverrettu (ruokakuppi)

Tehtävässä 1 on 47 vastausta, joista yhdeksässä tapauksessa oppijoilla on kohdekielenvastainen paikallissijamuoto. Ongelmallisiksi sanoiksi osoittautuvat sanat *kesämökki*, *luento* ja *sohva*.

Virkkeessä 2 sana *kesämökki* vaatii allatiivimuodon *kesämökille*, koska tarkoitetaan kesämökkiä paikkana, johon mennään, eikä konkreettista kesämökkiin sisälle menemistä. Kaksi oppijaa on etsinyt sopivaa paikallissijaa pohtimalla toiminnan suuntaa ja tilaa (esim. 5a–5b), ja he ovat valinneet sijaksi illatiivin. Lienee niin, että juuri tila-ajattelu – suljettuun tilaan meneminen – saa heidät valitsemaan sisäpaikallissijan.

(5a) ”kesämökkiin”, eftersom de ger sig iväg i riktning mot ett slutet rum (stugan)

‘kesämökkiin, koska he lähtevät suljettua tilaa kohti’

(5b) Kesämökkiin. De åker *till* sommarstugan och *in i den*.

‘kesämökkiin. He menevät kesämökille ja sen sisälle.’

Virkkeessä 3 on substantiivi *luento*, josta oppijoille on jo alkeistason kurssilla opetettu, että sana taipuu ulkopaikallissijoissa. Virkkeeseen sopii adessiivimuoto *luennolla*. Ainoastaan yksi oppija on käyttänyt adessiivia, hänkin tarkemmin valintaansa erittelemättä. Selityksenä on vain adessiivia vastaava ruotsin prepositioilmaus ‘*på föreläsningen*’ ja kysymyssana *millä*. Kolme oppijaa on taivuttanut sanan inessiivissä (esim. 6a–6c) ja yksi illatiivissa. Illatiivimuotoa ei kuitenkaan selitetä mitenkään. Yksi oppija on jättänyt kokonaan vastaamatta.

Virkkeen verbinä on liikeverbi *käydä*, joka tulee oppijoiden sanastoon varhaisessa vaiheessa muun muassa ilmauksissa *käydä kaupassa/suihkussa*. Verbistä oppijoille opetetaan, että se on rektioverbi, joka esiintyy useimmiten inessiivisen täydennyksen kanssa. Kaksi oppijaa selittääkin inessiivivalintaansa verbin rektion vaatimuksen kautta (esim. 6a–6b). Näyttäisi siis siltä, että nämä oppijat ovat reagoineet virkkeen verbiin ottamatta kuitenkaan huomioon, millainen sana verbin täydennys on. Inessiiviselitysten kohdalla vaikuttaa olevan kyse analogian käytöstä. Kolmas inessiivin (6c) valinnut oppija on myös pohtinut verbiä tarkemmin, mutta ruotsin prepositioilmaukset lienevät johtaneet hänet väärään sijavalintaan.

(6a) luennossa, *käydä styr inessiv*

‘luennossa, käydä vaatii inessiivin’

- (6b) luennossa, inessiv (befintlighet, *käydä styr ofta inessiv*, “i naturen” inre lokalkasus)
 ‘luennossa, inessiivi (olotila, käydä vaatii usein inessiivin, “luonnossa” [sic; po. luennossa] sisäpaikallissija’
- (6c) Luennossa. Jag tänker att käydä här betyder att “jag” gick på föreläsning. Men när jag väljer kasus tänker jag att käydä betyder “att jag gör ett besök i någonting” och därför blir det inessiv som kasus. Lite krångligt ... Men om man säger t ex “Käyn kaupassa” så tycker jag att en bra översättning blir: “jag gör ett besök i affären”.
 ‘Luennossa. Ajattelen, että käydä merkitsee tässä “minä” menin luen-
 nolle. Mutta, kun valitsen sijaa, ajattelen, että käydä merkitsee “että
 teen käynnin jossakin” ja siksi tulee inessiivi sijaksi. Vähän hankalaa ...
 Mutta jos sanotaan esim. “Käyn kaupassa” mielestäni hyvä käännös on
 “teen käynnin kaupassa”.

Virkkeen 4 kohdalla näyttää siltä, että ne kolme oppijaa, jotka ovat valinneet *sohva*-sanana sijaksi virkkeen vaatiman allatiivimuodon *sohvalle*, päätyivät allatiiviin ajattelemalla toiminnan liikkeen suuntaa kohti sohvapintaa (tila-ajattelu). Kaksi oppijaa on taivuttanut sanan adessiivissa ja yksi inessiivissä. Virkkeen verbinä on illatiivia tai allatiivia vaativa verbi *mennä*, mutta nähtävästi oppijat eivät ole huomioineet tätä. Lisäksi virkkeessä on illatiivimuotoinen MA-infinitiivi *istumaan*, joka ehkä olisi voinut toimia vinkkinä tulosijan valinnasta. Adessiivin valinnut oppija perustelee sijavalintaansa lyhyesti ruotsin prepositioilmauksen kautta (7a), kun taas inessiivin (7b) valinnut oppija miettii sijaa tarkemmin ja näyttää olevan hieman epävarma sijavalinnasta.

- (7a) sohvalla – för man sitter på soffan
 ‘sohvalla – koska, istutaan sohvalla päällä’
- (7b) Sohvassa. Den är svår tycker jag. Jag vill säga att vi gick för att sitta i soffan, men samtidigt sitter man ju inte i en soffa, utan på den.
 ‘Sohvassa. Tämä on mielestäni vaikea. Haluan sanoa, että menimme istuaksemme sohvassa, mutta samanaikaisesti eihän istuta sohvassa vaan sen päällä.’

Oppijat ovat suoriutuneet tehtävästä 1 hyvin, sillä vain kolmeen virkkeeseen on valittu paikallissija, joka ei ole mahdollinen. Virkkeen 2

kesämökki on ajateltu konkreettiseksi paikaksi, jonka sisäpuolelle mennään, eli oppijat ovat valinneet sisäpaikallissijan, illatiivin. Virkkeessä 3 on substantiivi *luento* ja verbi *käydä*, jota oppijat käyttävät usein inessiiviä vaativissa konteksteissa. Heiltä on kuitenkin jäänyt huomioimatta, että *luento* on ulkopaikallissijoissa taipuva sana. Virkkeessä 4 oppijat ovat valinneet sanaan *sohva* olosijaisen sijan, adessiivin ja inessiivin, tulosijaisen allatiivin asemesta. Heidän selityksistään käy ilmi, että he ovat valinneet sijan tila-ajattelun kautta (sohvan pinta) huomioimatta verbiä *mennä*, joka esiintyy usein tulosijojen kanssa.

Kokoavasti voi todeta oppijoiden ensimmäisen tehtävän selityksistä, että niissä on otettu huomioon sekä toiminnan tilan laatu että liikkeen suunta. Tilan laatua ei ole kuitenkaan kommentoitu yhtä paljon ja yhtä tarkasti kuin liikkeen suuntaa. Yleisin tapa kuvata tilan laatua on antaa suomen sijamuotoa vastaava ruotsin prepositio. Liikkeen suunnasta puolestaan mainitaan tarkemmin, että kyseessä on suunta, ja moni täydentää vastaustaan suomen paikallissijamuotoisen sanan ruotsinnoksella, josta käy ilmi ruotsin prepositio.

4.2. Tehtävä 2

Tehtävä 2 on monivalintatehtävä, jossa on kahdeksan virkettä, ja jokaisessa virkkeessä on annettu kolme paikallissijassa taivutettua sanaa, joista oppija valitsee yhden. Tehtävänannon mukaan oppija perustelee valintansa. Virkkeiden verbeinä on useampi rektioverbi (esim. *ostaa*, *lainata*, *jäädä*, *soittaa*, *katsoa*), jotka nostavat tehtävän vaikeustasoja verrattuna ensimmäiseen tehtävään. Valitsin nämä verbit siksi, koska olen havainnut oppijoilla olevan vaikeuksia löytää oikea sija juuri näiden verbien täydennyksiin. Lisäksi ensimmäisessä virkkeessä on substantiivi *asema*, ja oppijoiden tulisi muistaa sanan kuuluvan sellaisten sanojen joukkoon, jotka taipuvat ulkopaikallissijoissa.

Tässäkin tehtävässä oppijat selittävät toiminnan tilan laatua enimmäkseen ruotsin prepositioilmausten kautta ilman pitempiä sanallisia kuvauksia. Liikkeen suunnan selittäminen korostuu tehtävässä.

Vastauksista käy ilmi, että oppijat ovat pohtineet muun muassa paikallissijojen merkityksiä eri konteksteissa. Virkkeen 3 vaihtoehtoista eräs oppija on valinnut aivan oikein muodon *kaupungista*, ja hän selittää valintaansa seuraavasti (8).

- (8) De köper en lägenhet i Umeå stad, så egentligen skulle jag vilja svara inessiv-formen, men jag har för mig att det ska vara elativ i såna fall där man *köper eller skaffar något i en stad*. Men i finska blir det väl då att man skaffar något från staden?
 ‘he ostavat huoneiston Uumajan kaupugissa, niin oikeastaan haluaisin vastata inessiivimuodon, mutta minusta tuntuu, että täytyy olla elatiivi tällaisissa tapauksissa, kun ostaa tai hankkii jotakin kaupungista. Mutta suomeksi on kai silloin, että hankkii jotakin kaupungista?’

Yhden oppijan strategiana on käyttää apuna kysymyssanoja tai kokonaisia kysymyslauseita sijamuodon löytämiseksi esimerkkien 9 (virke 3) ja 10 (virke 6) tapaan. Tällä menetelmällä hän on ratkaissut myös ensimmäisen tehtävän sijavalinnat.

- (9) Här känns det mer logiskt att det skulle vara kaupungissa (i stan), men när jag ställer frågan *mistä?* så förstår jag att det blir elativ
 ‘tässä tuntuu loogisemmalta, että voisi olla kaupungissa (i stan), mutta kun kysyn *mistä?* niin ymmärrän, että tulee elatiivi’
- (10) Här känns det mer som att det skulle bli inessiv, men när jag ställer frågan *mihin he jäivät?* Då blir det illativ.
 ‘tässä tuntuu enemmän siltä, että tulisi inessiivi, mutta kun kysyn *mihin he jäivät?* Silloin tulee illatiivi.’

Toiminnan liikkeen suunnan korostuminen näkyy siten, että oppijat kirjoittavat, mistä suunnasta ‘riktning’ (tulo-, olo-, erosija) virkkeessä on kyse, ja täydentävät selityksensä ruotsin prepositioilmauksella. Näin on varsinkin kahden ensimmäisen virkkeen kohdalla, joissa on liikeverbit *mennä* ja *lähteä* (Pajunen 1999: 53). Virkkeen 1 oikea vaihtoehto on allatiivimuotoinen *asemalle*, ja sitä on perusteltu seuraavasti (11a–11b).

TAULUKKO 2. Paikallissijavalinnat tehtävässä 2

	illa- tiivi	ines- siivi	elatiivi	alla- tiivi	ades- siivi	abla- tiivi	summa
1. Sitten menimme asemalla/ asemaan/ asemalle.	–	–	–	6	–	–	6
2. Kello yksi-toista lähden huoneen/ huoneelle/ huoneeseen nukkumaan.	6	–	–	–	–	–	6
3. He ostavat asunnon Uumajan kaupungissa/ kaupungista/ kaupungilla.	–	4	2	–	–	–	6
4. Lainaan kirjan Liisasta/Liisaan/ Liisalta.	–	–	1	–	–	5	6
5. Katson uutiset internetillä/ internetissä/ internetistä	–	1	3	–	2	–	6
6. He jäävät juttelemaan baarille/baariin/baarissa.	2	3	–	–	–	–	5*
7. Liisa soitti työllä/työhön/ työlle.	2	–	–	4	–	–	6
8. On tylsää istua kauan junalla/ junassa/ junaan.	–	3	–	–	3	–	6

*Yksi oppija on jättänyt vastaamatta virkkeeseen.

(11a) *Riktning* mot stationen.

‘Suunta asemaa kohti.’

(11b) För “asema” gäller yttre lokalkasus, *riktning* mot/till

‘aseman kanssa käytetään ulkopaikallissijaa, suunta kohti’

Edellä jo mainittiin, että virkkeissä esiintyy rektioverbejä. Verbirektiiossa itse verbi määrää täydennyksen sijamuodon, ja yhden ja saman verbin täydennyksen sijamuoto voi vaihdella (Pajunen 1999: 5–6). Rektiolla voidaan erottaa toisistaan saman verbin yksittäiset merkitykset (Ingo 2000: 297). Rektioverbit ovat oppijoille haastavia täydennyksen sijamuotovaihteluiden takia ja myös siksi, että verbirektio täytyy oppia ulkoa.

Rektiotausten selityksissä ainoakaan oppija ei mainitse kyseessä olevan rektio tai rektioverbi, joka vaikuttaa valitun vaihtoehdon sijaan. Useimmissa selityksissä täydennyksen sijaa kommentoidaan liikkeen suunnan kautta. Esimerkeissä (12a) ja (12b) oppijat selittävät neljättä virkettä, jossa on rektioverbi *lainata* merkityksessä ‘lainata jotakin joltakin henkilöltä’ (*Liisalta*). Selityksissä on liikkeen suunnan lisäksi nähtävissä jonkinlaista toiminnan tilan havainnointia, toiminta tapahtuu henkilön ulkopuolella.

(12a) Från lisa känns logiskt, miltä? Något *utanpå*.

‘Liisalta tuntuu loogiselta, miltä? Jostain ulkopuolelta.’

(12b) Jag lånar en bok från Liisa, och från liisas *utsida* (ablativ) inte hennes insida (elativ).

‘Lainaan kirjan Liisalta ja Liisan ulkopuolelta (ablatiivi), en hänen sisäpuoleltaan (elatiivi).’

Virkkeessä 5 on verbi *katsoa*, joka objektin lisäksi voi saada eri konteksteissa ja merkityksissä seuraansa eri sijamuodoissa olevia täydennyksiä. Katsomisen kohteen paikkaa ilmaistaan joko elatiivissa tai ablatiivissa taivutetulla sanalla. Virkkeen ratkaisu on *Katson uutiset internetistä*. Virkkeessä testaan siis, miten oppijat valitsevat ja selittävät katsomisen kohteen paikan sijamuodon. Tämä virke vaikuttaa vaikeahkolta, ja vain kolme oppijaa valitsi elatiivimuodon *internetistä*. Oikean sijamuodon valinneiden oppijoiden selitykset eroavat toisistaan (13a–13c), mutta

kaikissa on nähtävissä liikkeen suunnan ajattelua, joka ilmenee ruotsin *från*-preposition kautta.

- (13a) Jag tittar på nyheterna på internet, men jag är inte personligen på internet, utan jag får nyheterna *från insidan* av internet.
 ‘Katson uutiset internetillä, mutta en ole henkilökohtaisesti internetillä vaan saan uutiset internetin sisäpuolelta.’
- (13b) (*riktning från*, inre lokalkasus, får “ut” nyheterna från internet, gäller ofta media – läser (ur) tidningen, hör “ur”radion tex)
 ‘suunta pois päin, sisäpaikallissija, saan uutiset “ulos” internetistä, koskee usein mediaa – luen lehdestä, kuulen radiosta esim.’
- (13c) *Från* nätet det säger vi i svenska också. Mistä?
 ‘verkosta sanomme myös ruotsiksi. Mistä?’

Virkkeeseen 5 kaksi oppijoista on valinnut elatiivin sijasta adessiivi- ja yksi inessiivivaihtoehdon (14a ja 14b). Esimerkin (14a) selityksestä näkee, että oppija on pitänyt katsomisen paikkaa tilana, pintana, ja valinnut adessiivin, mutta esittää myös toisen ajattelumahdollisuuden, jolloin sija muuttuukin elatiiviksi. Inessiivin (14b) valinneen oppijan selitys on vaikeatulkintainen, koska jää epäselväksi, onko oppija todella ymmärtänyt virkkeen merkityksen. Selityksestä saa kuvan, että hän puhuu objektista, katsomisen kohteesta, eikä paikasta, josta jotakin katsotaan.

- (14a) Internetillä. *Belägenhet*, men kanske skulle man kunna tänka sig “internetistä” ifall man tänker sig att man hämtar hem nyheterna från Internet.
 ‘Sijainti, mutta ehkä voisi ajatella “internetistä”, jos ajatellaan, että haetaan uutiset internetistä.’
- (14b) Internetissä. Inessiv brukar användas när man tittar på något.
 ‘Inessiiviä käytetään tavallisesti, kun katsotaan jotakin.’

Virkkeessä 3 on verbi *ostaa*, joka ilmaistaessa ostopaikkaa vaatii ero-sijaisen, joko elatiivi- tai ablatiivitäydennyksen. Virkkeen oikea ratkaisu on *He ostavat asunnon Uumajan kaupungista*. Neljä oppijaa on valinnut inessiivisen vaihtoehdon. Kolme heistä perustelee inessiivin käyttöä ajatteleamalla asunnon sijaintia (15a ja 15b), yhden oppijan vastauksena on vain ruotsin *i*-prepositio. Suomessa jotkin verbit,

vaikka ne eivät ilmaisekaan todellista liikettä, koetaan dynaamisiksi, mutta muun muassa ruotsissa staattisiksi (Ingo 2000: 273–274). Ruotsissa ostopaikka ilmaistaan *i*-prepositiolla, joka usein vastaa suomen inessiiviä.

(15a) kaupungissa. Lägenheten finns *i staden*, inte på staden eller från staden.

Huoneisto on kaupungissa, ei kaupungilla eikä kaupungista.’

(15b) Kaupungissa. Inessiv (befintlighet, inre lokalkasus, lägenheten ligger “*inne i Umeå stad*”.)

‘Inessiivi (olotila, sisäpaikallissija, huoneisto on “Uumajan kaupungin sisällä”.)’

Virkkeen 6 predikaattina on verbi *jäädä*, joka vaatii täydennyksensä illatiiviin (*He jäävät juttelemaan baariin.*). Illatiivin asemesta oppijan-suomessa käytetään usein inessiiviä (Koivisto 1994: 106–114), eli oppijat sekoittavat verbin vaatiman tulosijan olosijaan. Verbi *jäädä* on suomessa merkitykseltään dynaaminen mutta monissa indoeurooppalaisissa kielissä staattinen (Huumo 2005: 506). Ruotsin *jäädä*-verbiin ‘stanna’ liittyvää paikanilmausta edeltää *i*-prepositio, joka vastaa useimmiten inessiiviä; oppija käyttää tällöin rektiota ‘jäädä jossakin’ (vrt. Lähdemäki 1995: 94). Kolme oppijaa on valinnut inessiivivaihtoehdon, ja he selittävät sijavalintansa *i*-preposition perusteella (16).

(16) baarissa. De sitter *i baren*, därför inessiv.

‘He istuvat baarissa, siksi inessiivi.’

Virkkeen 3 ja 6 ruotsinnoksissa on molemmissa *i*-prepositio: *De köper en bostad i Umeå stad. De stannar och pratar i baren.* Juurakko (1996: 127) on tutkinut suomenkielisten lukiolaisten ruotsin prepositioiden käyttöä aineissa, ja hän toteaa, että suomen paikallissijojen ja ruotsin prepositioiden välillä ei ole 1:1-suhdetta. Esimerkkinä hän mainitsee juuri *i*-preposition, jota suomen kaikki kuusi paikallissijaa voivat vastata. Juurakko (1996: 131) mainitsee edelleen, että suomen paikallissijojen ja ruotsin prepositioiden vastaavuudet ovat verrattain yksiselitteisiä siinä mielessä, että jokaista suomen paikallissijaa vastaa jokin selvästi dominoiva

ruotsin prepositio. Juurakon saaman tuloksen mukaan lukiolaiset käyttävät inessiivin vastineena eniten *i*-prepositiota.

Suomessa rektioverbin *soittaa*, merkityksessä ‘soittaa puhelimella’, täydennys esiintyy illatiivin ja allatiivin kanssa. Sijamuoto riippuu siitä, onko soittamisen kohteena henkilö vai paikka. Virkkeen 7 kohde on paikka, joka taipuu illatiivissa (*Liisa soitti työhön.*). Neljä oppijaa on taivuttanut sanan allatiivissa, jota käytetään henkilölle soitettaessa. Oppijat motivoivat allatiivin käyttöä suunta-ajattelun kautta (17a ja 17b). Yksi oppija on lisäksi miettinyt illatiivin mahdollisuutta.

(17a) työlle. Jag tror att man *ringer till och på* någon i finska, men för mig hade det lika gärna kunnat vara illativ.

‘Luulen, että soitetaan jollekin suomeksi, mutta minusta olisi yhtä hyvin voinut olla illatiivi.’

(17b) Työlle. Att ringa någonstans är ungefär som att *gå till* en plats, och då används allativ om man nu inte specifikt avser att man går in i saken eller platsen.

‘Soittaa johonkin on suunnilleen kuin mennä johonkin paikkaan, ja silloin käytetään allatiivia, jos ei nyt erityisesti tarkoiteta, että mennään sisään asiaan tai paikkaan.’

Virkkeen 8 verbinä on *istua*, joka esiintyy olosijojen, inessiivin ja adessiivin, kanssa, ja istumisen paikkana on kulkuneuvo. Virkkeen ratkaisu on *On tylsää istua kauan junassa*. Kulkuneuvoista oppijoille opetetaan jo alkeistasolla, että niillä matkustettaessa kulkuneuvo taivutetaan adessiivissa. Johtuneeko tästä, että myös tässä virkkeessä kolme oppijaa on valinnut adessiivin inessiivin asemesta (analoginen käyttö). Kaksi oppijoista mainitseekin kulkuneuvon selityksessään (18a ja 18b), yksi selittää adessiivin vain ruotsin prepositioilmauksella *på tåget*.

(18a) junalla. Adessiv brukar användas om *färdmedel*, och jag gissar att det görs även om man avser att specifikt sitta i dem.

‘junalla. Adessiivia käytetään tavallisesti kulkuneuvoista, ja arvaan, että näin on myös tarkoitettaessa erityisesti istumista niissä.’

(18b) Junalla. adessiv (befintlighet, yttre lokalkasus, sitta “på” tåget; *färdmedel*) ‘junalla, adessiivi (olotila, ulkopaikallissija, istua junalla, kulkuneuvo)’

Tehtävän 2 virkkeissä esiintyy verbejä, jotka vaativat täydennyksensä tiettyyn paikallissijaan. Oppijoiden selityksistä käy ilmi, että he eivät juurikaan kiinnitä huomiota verbiin vaan ensisijaisesti toiminnan tapahtumapaikkaan. Tämä on johtanut virheellisiin sijavalintoihin kuudessa virkkeessä. Lisäksi heidän tapansa etsiä sijamuotoa ajattelemalla ruotsin prepositioilmauksia vaikuttanee tulokseen.

Toisen tehtävän selityksissä oppijat eivät ole paljonkaan kiinnittäneet huomiota tilan laatuun. Sijavalintoja selitetään pääsääntöisesti liikkeen suunnan avulla, ja useimmissa vastauksissa annetaan suomen sijamuotoja vastaava ruotsin prepositio kuvaamaan, mitä suuntaa he tarkoittavat. Kukaan oppijoista ei ole reagoinut virkkeiden rektioverbeihin. Näissäkin tapauksista sijavalinta pohjautuu yksinomaan toiminnan liikkeen suuntakäsitykseen.

4.3. Tehtävä 3

Tehtävässä 3 on kymmenen ruotsinkielistä virkettä, jotka kaikki sisältävät jonkin prepositioilmauksen, joka suomeksi vaatii paikallissijaisen sanan. Virkkeet ovat alun perin alkeistason oppijoiden tuottamia suomenkielisiä virkeitä, jotka tehtävää varten olen ruotsintanut. Alkeistason oppijoilla esiintyi ongelmia löytää kohdekielen vaatima paikallissija virkkeissä oleviin tapauksiin. On oletettavaa, että kääntäessään omaa äidinkieltään kohdekielelle oppija seuraa liiaksi äidinkieltensä malleja eikä muista muun muassa sitä, että kielten välillä on rakenteellisia eroja ja että kielissä on eriäviä ajattelutapoja. Äidinkielen mallien orjallinen seuraaminen johtaa oppijan usein harhaan.

Tehtävänannossa pyydän oppijoita kääntämään virkkeet suomeksi ja selittämään sijavalintansa. Mainitsen myös, että suomennetuissa virkkeissä on yksi sana, joka on jossakin paikallissijassa.

Tehtävä 3 on kymmenen virkettä sisältävä käännöstehtävä, ja oppijat kääntävät ruotsinkieliset virkkeet suomeksi. Jokainen suomenkielinen virke sisältää yhden paikallissijaisen sanan, jonka sijaa oppija kommentoi. Tehtävä on tasoltaan testin haastavin, koska oppijan on tuotettava

täydellinen virke, jonka sanasto hänen tulee hallita ja jonka sanat hänen tulee osata taivuttaa virkkeisiin kuuluvissa muodoissa. Virkkeen verbiin on kiinnitettävä erityistä huomiota, sillä virkkeessä esiintyvän paikallissijaisen sanan sijavalinta riippuu nimenomaan siitä. Vastauksia on 60, ja näistä 28:ssa on kohdekielenvastainen paikallissija. Kaikki oppijat ovat selvittäneet virkkeet 8 ja 10 onnistuneesti, muissa virkkeissä osa oppijoista on päätenyt virheelliseen ratkaisuun. Taulukosta 3 näkyy, mitä paikallissijoja oppijat ovat käyttäneet kussakin virkkeessä.

TAULUKKO 3. Paikallissijavalinnat tehtävässä 3

	illa- tiivi	ines- siivi	elatiivi	alla- tiivi	ades- siivi	abla- tiivi	summa
1. Jag sov på flygplanet.	–	3	–	–	3	–	6
2. Det är snö på marken.	–	2	–	–	4	–	6
3. Jag måste gå på en kurs.	–	–	–	2	4	–	6
4. Han hittar boken på bordet.	–	–	1	–	2	3	6
5. Jag går i badrummet.	3	3	–	–	–	–	6
6. Vi går och promenerar i skogen.	2	4	–	–	–	–	6
7. De vill ha en bostad i Sverige.	–	4	2	–	–	–	6
8. Vad vet du om Liisa?	–	–	6	–	–	–	6
9. Nu är vi på bussen.	–	3	–	–	3	–	6
10. Bostaden är på andra våningen.	–	6	–	–	–	–	6

Suurin osa ruotsinkielisistä virkkeistä sisältää jonkin konkreettisen paikan ilmauksen. Johtuneeko juuri tästä, että useimmissa oppijoiden selityksissä onkin kiinnitetty enemmän huomiota toiminnan paikallisuuden laatuun kuin liikkeen suuntaan. Selityksistä käy myös hyvin ilmi se, miten oppijat käyttävät äidinkieltä ilmauksia hyväkseen etsiessään sopivaa paikallissijavastinetta. Esimerkeissä (19a) ja (19b) oppijat selittävät tehtävän ensimmäistä virkettä, jonka suomennos on *Nukuin lentokoneessa*. Molemmissa vastauksissa oppijat ajattelevat nukkumisen paikkaa, mutta vain toinen perustelee inessiivin käyttöä.

(19a) Belägenhet inuti *flygplanet*.

‘Olotila lentokoneen sisällä.’

(19b) Jag tänker att man egentligen sitter *inne i flygplanet* och att det då blir inessiv.

‘Ajattelen, että oikeastaan istutaan lentokoneen sisällä ja että silloin tulee inessiivi.’

Tehtävän toisessa virkkeessä on ruotsin sanaa *mark* vastaava suomen *maa* (virkkeen suomennos: *Maassa on lunta.*). *Maa*-sanaa voidaan käyttää kahdessa eri merkityksessä riippuen siitä, taivutetaanko sana sisä- vai ulkopaikallissijoissa. Sisäpaikallissijaisia muotoja käytettäessä puhe on maasta pintana, alustana tai maaperänä, kun taas ulkopaikallissijaisilla muodoilla tarkoitetaan muun muassa maaseutua (usein kaupungin vastakohtana). (NS 1983.) Tämä asia otetaan esille opetuksessa jo alkeistason kurssilla. Oppijat eivät nähtävästi ole pitäneet tätä tietoa mielessään, sillä vain kaksi oppijaa on valinnut inessiivin suomennokseensa, mutta he eivät kuitenkaan selitä muotoa tarkemmin, kuten esimerkeistä (20a) ja (20b) käy ilmi. Lisäksi toinen oppijoista on epävarma sijavalinnastaan.

(20a) Lumi on maassa. Men i svenskan säger vi på marken inte i. Missä lumi on?

‘Mutta ruotsiksi sanomme maalla emme maassa. Missä lumi on?’

(20b) On lunta maassa. I marken (tror jag?)

‘maassa (luulen?)’

Neljä oppijaa sen sijaan taivuttaa sanan *maa* adessiivissa, jota he selittävät tila-ajattelun kautta, he ajattelevat maan pintaa (20c ja 20d). Oppijat eivät ole siis huomanneet, että sisä- ja ulkopaikallissijaisella *maa*-sanan muodolla on merkitysero.

(20c) maalla (adessiv, ovanpå marken)

‘adessiivi, maan pinnan päällä’

(20d) Maalla. Belägenhet på en yta. Oftast brukar man väl säga “maassa”, men det är nog mer om ett land.

‘sijainti pinnalla. Useimmitenhan on tapana sanoa “maassa”, mutta se on kyllä enemmänkin maasta [valtion merkityksessä].’

Virkkeessä 8 on verbi *tietää* ‘veta om’ merkityksessä ‘tietää jotakin jostakin’. Verbi on tiedollista tilaa ilmaiseva rektioverbi (Pajunen 2001: 314), joka saa tässä merkityksessä elatiivitäydennyksen. Kaikki oppijat ovat havainneet, että kyseessä on rektioverbi, ja he ovat taivuttaneet sanan *Liisa* elatiivissa. Selityksissä neljä oppijaa myös nimeää sijan. Muuten selitykset eroavat toisistaan: kaksi oppijaa mainitsee elatiivia käytettävän, kun puhutaan henkilöstä (21a ja 21b), kaksi on pohtinut liikkeen suuntaa (21c ja 21d), ja kahdella on omanlaisensa käsitys elatiivin käytöstä (21e ja 21f). Selitysten vaihtelevuus kielinee siitä, että rektioverbejä opetettaessa niitä pitäisi analysoida tarkemmin jo alkeistasolta lähtien, jotta oppijoille selviäisi, miksi verbin täydennys on taivutettava tietyssä sijassa.

(21a) *Elativ* eftersom det handlar om Liisas person, inre egenskaper kanske. ‘Elatiivi, koska on kyse Liisan persoonasta, ehkä sisäisistä ominaisuuksista.’

(21b) *Elativ* används när man frågar något om en person.

‘Elatiivia käytetään, kun kysytään jotakin henkilöstä.’

(21c) *Elativ*; vet “om” Liisa, något *frånkasus* skall det vara men yttre eller inre? Väljer *elativ*!

‘Elatiivi, tietää Liisasta, jokin erosija täytyy olla mutta ulko vai sisä? Valitsen elatiivin!’

(21d) Här känns inte *riktningen* på tydligt eftersom man säger vad vet du om Liisa. Mistä?

‘Tässä suunta ei tunnu selvältä, koska sanotaan mitä tiedät Liisasta. Mistä?’

(21e) Elativ när man tex pratar om saker, he puhuvat autosta?

‘Elatiivi, kun puhutaan esimerkiksi tavaroista, he puhuvat autosta?’

(21f) När man frågar om ett objekt används elativ.

‘Kun kysytään objektista käytetään elatiivia.’

Tehtävän 10. virkkeessä on substantiivi *kerros*, jota käytetään sisäpaikallissijojen kanssa. Ilmaistaessa, missä kerroksessa esimerkiksi asunto on, ruotsissa käytetään *på*-prepositiota, jonka vastineena oppijat hyvin usein käyttävät adessiivia. Virkkeen suomennoksissa kaikki oppijat kuitenkin käyttivät vaadittavaa inessiiviä. Yksi oppija mainitseekin, että *kerros*-sanana kanssa käytetään inessiiviä, kun taas toinen vastaa, että ei tiedä syytä inessiivin käyttöön. Kolme oppijaa puolestaan on ajatellut kerroksen sijaintia ja kommentoi kerroksen paikkaa (22a–22c), ja kaksi heistä ottaa esiin myös ruotsin prepositioilmauksen.

(22a) Det känns lite ologiskt för mig, det borde vara adessiv, på, men jag har lärt mig att det ska vara inessiv. *Inuti huset*, i andra våningen antar jag. ‘[Inessiivi] tuntuu minusta epäloogiselta, pitäisi olla adessiivi, mutta olen oppinut, että pitää olla inessiivi. Talon sisällä, toisessa kerroksessa oletan.’

(22b) Inessiv; tänker att man ä *inne i huset*.

‘Inessiivi; ajattelen, että ollaan talon sisällä.’

(22c) Belägenhet, visserligen på en våning mei *inuti ett hus*.

‘Sijainti, tosin kerroksella mutta talon sisällä.’

Myös oppija, joka on ratkaissut kaikki tehtävät kysymyssanojen tai -lauseiden avulla, vertaa suomennosta ruotsin ilmaukseen, mutta ei kuitenkaan selitä tarkemmin inessiivin käyttöä (22d).

(22d) I svenskan säger vi på, inte i andra våningen, men här känns det ändå naturligt att det blir inessiv, när jag ställer frågan missä te olette?

‘Ruotsiksi sanomme toisella kerroksella, emme toisessa kerroksessa, mutta tässä tuntuu kuitenkin luonnolliselta, että tulee inessiivi, kun esitän kysymyksen missä te olette?’

Virkkeet 1 ja 9 sisältävät kulkuneuvon nimityksen, *lentokone* ja *bussi*, ja olosijaa vaativat verbit *nukkua* ja *olla*, mikä tarkoittaa, että substantiivit taipuvat inessiivissä (*Nukuin lentokoneessa. Nyt olemme bussissa.*). Kolme oppijaa on käyttänyt adessiivia molemmissa tapauksissa (vrt. tehtävä 2 virke 8). Adessiivin käyttöä he selittävät juuri sillä, että on kyse kulkuneuvoista (23 ja 24). He näyttävät rinnastavan analogian avulla eri tapaukset, joissa on puhe kulkuneuvoista, niillä matkustamiseen eivätkä millään tavalla huomioi, millaisia verbejä virkkeissä esiintyy.

- (23) lentokoneella (adessiv, “på” planet, färdmedel)
‘adessiivi, lentokoneella, kulkuneuvo’
- (24) Bussilla (satsen uttrycker att de är på en buss eller använder ett färdmedel, därför används adessiv)
‘lause ilmaisee, että he ovat bussilla tai käyttävät kulkuneuvoa, siksi käytetään adessiivia’

Virkkeissä 3, 5 ja 6 on verbi *mennä*, jonka täydennys on usein tulosijassa, joko illatiivissa tai allatiivissa (*Menen kylpyhuoneeseen. Menemme kävelämään metsään. Minun täytyy mennä kurssille.*). Oppijoista vain muutama on käyttänyt vaadittavia sijoja, loput ovat valinneet täydennykseen olosijan, adessiivin ja inessiivin.

Virkkeen 3 täydennyksenä on substantiivi *kurssi*, joka kuuluu ulko-paikallissijoissa taivutettaviin sanoihin. Tämän seikan oppijat ovat huomioineet, mutta *mennä*-verbin ilmaisema suunta on jäänyt huomioimatta. Tästä syystä neljällä oppijalla on adessiivi täydennyksen sijana. Muodon selityksistä päätellen oppijoiden on ollut hankala perustella sijavalintaansa (25a ja 25b). Yksi oppija on käyttänyt käännöksessään verbin *mennä* sijasta *käydä*-verbiä (*Minun täytyy käydä kurssilla.*), jolloin adessiivitäydennys on käypä.

- (25a) kurssilla. Har egentligen ingen aning om hur man säger “gå på en kurs” på finska utan gissar friskt. Känns mer som belägenhet än som riktning.
‘Oikeastaan minulla ei ole aavistustakaan, miten suomeksi sanotaan “gå på en kurs”, vaan arvaan reippaasti. Tuntuu enemmän sijainnilta kuin suunnalta.’

(25b) Kurssilla (adessiv, yttre lokalkasus för “kurssi” + något slags befintlighet)

‘adessiivi, ulkopaikallissija sanassa kurssi + jonkinlainen olotila)’

Virkkeiden 5 ja 6 täydennyksenä olevat sanat *kylpyhuone* ja *metsä* kuuluu taiputtaa illatiivissa, mutta molemmissa tapauksissa jotkut oppijat käyttävät inessiiviä. Tällaiset tapaukset ovat yleisiä alkeistason oppijoiden kirjallisissa tuotoksissa (Määttä 2013b: 135), mutta näyttää siis siltä, että jotkin paikallissijaongelmat eivät karsiudu muutamien oppijoiden kielestä edes pitemmänkään opiskeluajan kuluessa. Virkkeessä 5 vaikuttaa siltä, että oppijat ovat ymmärtäneet virkkeen väärin tila-ajattelun vuoksi, tai sitten ruotsinkielisessä virkkeessä oleva *i*-prepositio on vaikuttanut heidän tulkintaansa (26a ja 26b).

(26a) kylpyhuoneessa (personen går inne i ett rum och befinner sig där, därför är det inessiv)

‘henkilö kävelee huoneen sisällä ja on siellä, siksi on inessiivi.’

(26b) Kylpyhuoneessa. Lite lustig mening. Men jag tolkar den som att man promenerar i badrummet, och då borde det vara inessiv, eftersom man hela tiden är i badrummet.

‘Vähän hassu virke. Mutta tulkitsen sen niin, että kävellään kylpyhuoneessa, ja silloin pitäisi olla inessiivi, koska ollaan koko ajan kylpyhuoneessa.’

Myös virkkeen 6 inessiivitäydennystä oppijat selittävät tila-ajattelun kautta. Yhden oppijan suomennos on epäonnistunut, ja näin ollen myöskään hänen selitystään ei voi täysin hyväksyä (27a).

(27a) *Menenään kävelemässä metsässä* (personerna är på väg att promenera i en skog, därför är det infinitiv III illativ på mennä och eftersom de sedan ska vara inne i en skog är det inessiv på de följande orden)

‘(henkilöt ovat menossa kävelemään metsässä, siksi on 3. infinitiivin illatiivi mennä-verbissä ja, koska he sitten ovat metsän sisällä, seuraavissa sanoissa on inessiivi)’

(27b) Metsässä. Belägenhet, ingen uttalad riktning, och med “metsä” används inre lokalkasus.

‘Sijainti, ei ilmoitettua suuntaa, ja “metsän” kanssa käytetään sisäpaikallissijoja.’

Virkkeessä 4 on verbi *löytää*, joka suomessa koetaan dynaamiseksi verbiksi mutta ruotsissa staattiseksi. Verbi vaatii täydennykseen erosijan, elatiivin tai ablatiivin. Virkkeessä löytämisen paikkana on pöytä, pöydän pinta, eli oikea sija on ablatiivi (*Hän löytää kirjan pöydältä.*). Yhdellä oppijalla sijana on elatiivi ja kahdella adessiivi, jonka valintaperusteena on ruotsin prepositionilmaus *på bordet* ‘pöydällä’. Myös elatiivin valinnut oppija on miettinyt adessiivin mahdollisuutta (28a).

(28a) pöydästä. Egentligen hade jag velat ta adessiv, eftersom boken är på bordet. Men *han* är inte på bordet utan han är väl bredvid och hittar boken *från* bordet på nåt sätt.

‘Oikeastaan olisin halunnut ottaa adessiivin, koska kirja on pöydällä. Mutta hän ei ole pöydällä vaan kai sen vieressä ja löytää kirjan pöydästä jollakin tavalla.’

(28b) Pöydällä. Boken befinner sig *på en yta*, alltså yttre lokalkasus.

‘Kirja on pinnalla, siis ulkopaikallissija.’

Virke 7 on samantapainen kuin tehtävän 2 virke 3. Molemmissa virkkeissä täydennyksen sija on elatiivi (virke 7: *He haluavat asunnon Ruotsista.*), mutta molempiin virkkeisiin samat neljä oppijaa ovat valinneet inessiivin, jota he motivoivat tila-ajattelun kautta (29).

(29) Ruotsissa (lägenheten de vill ha befinner sig i ett land, därför inessiv) ‘huoneisto, jonka he haluavat, on maassa, siksi inessiivi’

Tehtävän 3 ratkaisuihin ja selityksiin käy selvästi ilmi, että oppijat valitsevat paikallissijan ajatteleamalla ensisijaisesti toiminnan tapahtumapaikkaa. Yleistä on selittää sijavalinta ruotsin prepositioilmauksen kautta. Tulos näyttää myös, että virkkeiden verbeihin ei kiinnitetä paljonkaan huomiota, mikä johtaa kohdekielenvastaisiin muotoihin. Suomessa monet verbin ovat dynaamisia, ja siksi toiminnan liikkeen suunta on otettava huomioon, mutta selityksissä suunnasta ei ole mainintoja.

Käännöstehtävä vaikuttaa olevan testin vaativin tehtävä. On selvää, että oppijoiden on otettava huomioon monia seikkoja samanaikaisesti rakentaessaan kokonaisia virkkeitä. Käännökset he ovat suorittaneet onnistuneesti, mutta paikallissijaisten saneiden kohdalla viidellä oppijalla

on nähtävissä samanlaista horjuvuutta kuin alkeistason oppijoilla. Yleisesti ottaen voi todeta, että oppijat eivät ole ajatelleet, millaisia verbejä virkkeissä on, ja vaikuttavatko ne sijavalintaan. Selityksistä todettakoon, että ne ovat paljon lyhyempiä kuin kahden ensimmäisen tehtävän selitykset.

5. Lopuksi

Esitellyssä tutkimuksessa käytän kuuden ruotsinkielisen oppijan introspektioaineistoa, jota tarkastelen itsehavainnointimenetelmän ja virheanalyysin avulla. Aineisto koostuu kolmesta tehtävästä, joihin oppijat valitsevat paikallissijassa taivutetun sanan ja selittävät, mitä strategiaa käyttäen he päätyvät sijavalintaansa. Tavoitteena on saada tarkempaa tietoa siitä, huomioivatko oppijat paikallissijoihin liittyviä keskeisiä seikkoja kuten toiminnan tilan laatua, liikkeen suuntaa ja verbirektioita. Tuloksia voidaan hyödyntää opetuksessa ja oppimateriaalien laadinnassa.

Selityksiä voi yleisesti luonnehtia lyhyiksi toteamuksiksi, tosin jotkut oppijat kuvaavat strategioitaan useammallakin virkkeellä. Suuresta osasta selityksiä käy selvästi ilmi, että sijavalintaan on useimmiten vaikuttanut äidinkielen malli: oppijat tukeutuvat ruotsin vastaaviin prepositioilmauksiin.

Tehtävien luonne ja haasteellisuus vaihtelevat, ja oppijat korostavat selityksissään eri seikkoja tehtävittäin. Tehtävän 1 selityksissä oppijat kommentoivat sekä toiminnan tilan laatua että suuntaa, ja nimenomaan suuntakäsitys korostuu. Kaikista selityksistä näkyy myös, että sijavalinnan taustalla on ruotsin prepositioilmaus. Myös tehtävän 2 selitykset sisältävät enemmän liikkeen suunnan kommentteja, ja tilan laatua kuvataan pelkällä ruotsin prepositiolla. Osassa virkkeistä esiintyy rektioverbejä, joita oppijat eivät juurikaan ole huomioineet. Tehtävän 3 selityksissä toiminnan tilan laatu on keskiössä, ja se kuvataan ruotsin prepositioilmauksilla. Tämänkään tehtävän virkkeiden verbejä ei kommentoida, vaikka juuri niihin olisi pitänyt kiinnittää erityistä huomiota.

Tehtävien ratkaisuihin mainittakoon, että kolmannekseseen (35 %) virkkeistä on valittu kohdekielenvastainen paikallissija. Selityksistä näkee, että yksi syy tähän on se, että oppijat ajattelevat liiaksi äidinkieltensä prepositioilmausten kautta. Toinen syy on kielten luonteiden ero: suomi on dynaaminen kieli, ruotsi staattinen, ja tätä eroa oppijat eivät näytä tiedostavan. Tehtävien vaikeustasoa tarkasteltaessa näyttää siltä, että tehtävä 1 on helpoin, sillä siinä virheellisten sijavalintojen määrä on annetuista 47 vastauksesta 9 tapausta, kun taas tehtävässä 2 niitä on 17 tapausta 47:stä. Vaikeimmaksi osoittautui tehtävä 3 – siinä väärä sija esiintyy 28 virkkeessä 60:stä.

Käyttämäni introspektiomenetelmän kautta sain yksityiskohtaisempaa tietoa oppijoiden käyttämistä strategioista paikallissijavalintoihin. Selitykset sisältävät paljon sellaista tietoa, joka tukee aikaisempia oletuksiani ja konkreettisia tuloksia, mutta ne valottivat osin niitä ajatusketjuja, joita sijavalintojen pohtiminen käynnisti. Tuloksena pidän myös sitä, että oppijoiden näyttää olevan ongelmallista selittää sanallisesti tekemiään sijavalintoja, mikä ainakin osin voi johtua siitä, että he eivät loppujen lopuksi tiedä itsekään kovin tarkkaan, miksi jokin tietty konteksti vaati jonkin tietyn sijan. Itsehavainnoinnin osuutta tulisi lisätä jo alkeistason kurseilta alkaen ja pitää sitä luonnollisena osana kieliopintoja.

Lähteet

- Aalto, Eija, Sirkku Latomaa, Minna Suni 1997. Suomi toisena ja vieraana kielenä – tutkittua ja keskusteltua [’Finnish as a second and foreign language: a subject of research’]. – *Virittäjä* 101 (4), 530–562.
- Cohen, Andrew D. 1987. Using verbal reports in research on language learning. – Claus Færch, Gabriele Kasper (Eds.), *Introspection in Second Language Research*. *Multilingual Matters* 30. Clevedon–Philadelphia, 82–95.
- Ellis, Rod 2008. Learner errors and error analysis. – Rod Ellis (Ed.), *The Study of Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press, 45–66.
- Ellis, Rod 2015. Form-focused instruction and the measurement of implicit and explicit L2 knowledge. – Patrick Rebuschat (Ed.), *Implicit and Explicit Learning of Languages*. John Benjamins e-Plattform db, 417–441. <http://www.jbe-platform.com.proxy.ub.umu.se/content/books/9789027268723>

- Færch, Claus, Gabriele Kasper 1987. From product to process – introspective methods in second language research. – Claus Færch, Gabriele Kasper (Eds.), *Introspection in Second Language Research*. *Multilingual Matters* 30. Clevedon–Philadelphia, 5–23.
- Huumo, Tuomas 2005. Onko *jäädä*-verbin paikallissijamäärityksen tuloksilla semanttista motivaatiota? [‘How fictive dynamicity motivates directional case marking in the locative argument of *jäädä* ‘remain’?]. – *Virittäjä* 109 (4), 506–524.
- Ingo, Rune 2000. Suomen kieli vieraan silmin. Vaasan yliopiston käännösteorian ja ammattikielten tutkijaryhmän julkaisut 26. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- ISK 2004 = Hakulinen, Auli, Maria Vilkkuna, Riitta Korhonen, Vesa Koivisto, Tarja Riitta Heinonen, Irja Alho 2004. *Iso suomen kielioppi* [‘Grammar of Finnish’]. *Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia* 950. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Jantunen, Jarmo 2011. Kansainvälinen oppijansuomen korpus (ICLFI): typologia, taustamuuttujat ja annotointi [‘International corpus of learner Finnish (ICLFI): typology, variables and annotation’]. – *Lähivõrdlusi. Lähivertailuja* 21, 86–105. <http://dx.doi.org/10.5128/LV21.04>
- Jantunen, Jarmo, Silja Pirkola 2015. Oppijansuomen sähköiset tutkimusaineistot. Nykytilanne. – *Virittäjä* 119 (1), 88–103.
- Juurakko, Taina 1996. Prepositioner i finskspråkiga gymnasisters inlärosvenska. *Studia Philologica Jyväskyläensia* 40. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Kaivapalu, Annekatrin 2005. Lähdekieli kielenoppimisen apuna [‘Contribution L1 to Foreign Language Acquisition’]. *Jyväskylä Studies in Humanities* 44. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Koivisto, Helinä 1994. *Ulkomaalaisuuden syntaksia*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Korhonen, Seija 2012. Oppijoiden suomi [‘Learner Finnish’]. Koulutettujen aikuisten käsitykset ja kompetenssit. Helsingin yliopiston kielikeskuksen julkaisuja 3. Helsinki. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38580/oppijoid.pdf?sequence=3>
- Lauranto, Yrjö 1997. Ensi askeleita paikallissijojen käyttöön. Espanjankielisten suomenoppijoiden sisä- ja ulkopaikallissijat konseptuaalisen semantiikan näkökulmasta. *Kakkoskieli* 2. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.
- Lähdemäki, Eeva 1995. Mikä meni pieleen? Ruotsinkielisten virheet suomen ainekirjoituksessa. *Fennistica* 11. Turku: Åbo Akademi.

- Martin, Maisa 1993. Säännöt ja tunteet. Kielenoppijan kuvaukset taivutusproesseista tutkimusaineistona [‘Rules and feelings: learners’ descriptions of their inflectional processes as research material’]. – L. Löfman, L. Kurki-Suonio, S. Pellinen, J. Lehtonen (Eds.), *The Competent Intercultural Communicator. AFinLA Yearbook 52*. Tampere, 49–65.
- Martin, Maisa 1995. The Map and the Rope. Finnish Nominal Inflection as a Learning Target. *Studia Philologica Jyväskyläensia 38*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Martin, Maisa 2007. A square peg into a round hole? Fifteen years of research into Finnish as a second language. – *Nordand 1*, 63–85.
- Martin, Maisa, Sanna Mustonen, Nina Reiman, Marja Seilonen 2010. On becoming an independant user. – Inge Bartning, Maisa Martin, Ineke Vedder (Eds.), *Communicative Proficiency and Linguistic Development: Intersections between SLA and Language Testing Research. Eurosla Monographs 1*. European Second Language Association, 57–79.
- Määttä, Tuija 2010. Menen seuraavaan kurssiin. Korpuspohjainen tutkimus ruotsinkielisten suomenoppijoiden illatiivin ja allatiivin käytöstä kirjallisessa tuotannossa [‘I’ll go into the next course: corpus-based study of the Swedish speaking learners’ usage of the illative and allative cases in text production’]. – Pille Eslon, Katre Õim (Toim.), *Korpusuuring ja meetodit. Tallinna Ülikooli eesti keele ja kultuuri instituudi toimetised 12*. Tallinn, 101–126.
- Määttä, Tuija 2011. Ruotsinkielisten alkeistason suomenoppijoiden paikallissijojen käytöstä [‘Swedish speaking learners’ usage of the Finnish local cases’]. – *Lähivõrdlusi. Lähivertailuja 21*, 154–184. <http://dx.doi.org/10.5128/LV21.07>
- Määttä, Tuija 2013a. Paikallissijaisten saneiden funktiot ruotsinkielisten alkeistason suomenoppijoiden teksteissä [‘The functions of the local cases in texts written by Swedish-speaking beginners-level learners of Finnish’]. – *Lähivõrdlusi. Lähivertailuja 23*, 238–264. <http://dx.doi.org/10.5128/LV23.10>
- Määttä, Tuija 2013b. Verbien *tulla* ja *mennä* rektioista ruotsinkielisten alkeistason suomenoppijoiden kirjallisissa tuotoksissa – Tiina Keisanen, Elise Kärkkäinen, Mirka Rauniomaa, Pauliina Siitonen, Maarit Siromaa (Toim.), *AFinLA-e: Soveltavan kielitieteen tutkimuksia 5*. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA, 123–141.
- Niiranen, Leena 2008. Effects of Learning Contexts on Knowledge of Verbs. Lexical and Inflectional Knowledge of Verbs among Pupils Learning Finnish in

- Northern Norway. Department of Language and Linguistics. Faculty of Humanities. University of Tromsø.
- NS = Sadeniemi, Matti (Päätoim.), *Nykysuomen sanakirja*. Osat III ja IV L–R. Kuudes painos. Porvoo–Helsinki: WSOY.
- Pajunen, Anneli 1999. Suomen verbirektiosta. Verbin argumenttirakenteen jäsenten valinnasta. *Yleisen kielitieteen julkaisuja* 1. Turun yliopisto.
- Pajunen, Anneli 2001. Argumenttirakenne. Asiantilojen luokitus ja verbien käyttäytyminen suomen kielessä. *Suomi* 187. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki.
- Sajavaara, Kari 1999. Kontrastiivinen kielentutkimus ja virheanalyysi. – Kari Sajavaara, Arja Piirainen-Marsh (Toim.), *Kielenoppimisen kysymyksiä. Soveltavan kielentutkimuksen teoriaa ja käytäntöä* 7. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 103–128.
- Siitonen, Kirsti 1999. Agenttia etsimässä. *U*-verbijohdokset edistyneen suomenoppijan ongelmana. *Turun yliopiston suomalaisen ja yleisen kielitieteen laitoksen julkaisuja* 63. Turku.
- Wenden, Anita 1987. Conceptual background and utility. – Anita Wenden, Joan Rubin (Eds.), *Learner Strategies in Language Learning*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall International, 3–13.

Liite 1

Uppgifter på lokalkasus

Använd inga hjälpmedel när du gör uppgifterna.

Uppgift 1

Böj ordet inom parentes i ett lokalkasus. Beskriv hur du resonerade när du valde det kasus som du gjorde.

1. Minä tiskasin ja yksi lasi putosi (lattia).
2. Viikonloppuna he lähtevät (kesämökki).
3. Kävin (luento) aamupäivällä.
4. Menimme istumaan (sohva).
5. Kuka muuttaa (asunto)?
6. Koira syö ruokaa (ruokakuppi).
7. Me nukumme (hotelli).
8. Otan makkaraa (jääkaappi).

Uppgift 2

Välj och stryk under ordet med det kasus som du tycker är det rätta i satserna. Beskriv hur du resonerade när du valde ordet med det kasus som du gjorde.

1. Sitten menimme *asemalla/asemaan/asemalle*.
2. Kello yksitoista lähden *huoneen/huoneelle/huoneeseen* nukkumaan.
3. He ostavat asunnon Uumajan *kaupungissa/kaupungista/ kaupungilla*.
4. Lainaan kirjan *Liisasta/Liisaan/Liisalta*.
5. Katson uutiset *internetillä/internetissä/internetistä*.
6. He jäävät juttelemaan *baarille/baariin/baarissa*.
7. Liisa soitti *työllä/työhön/työlle*.
8. On tylsää istua kauan *junalla/junassa/junaan*.

Uppgift 3

Översätt följande satser till finska. I de översatta satserna förekommer det ett ord böjt i något lokalkasus. Beskriv hur du resonerade när du valde det kasus som du gjorde.

1. Jag sov på flygplanet.
2. Det är snö på marken.
3. Jag måste gå på en kurs.
4. Han hittar boken på bordet.
5. Jag går i badrummet.
6. Vi går och promenerar i skogen.
7. De vill ha en bostad i Sverige.
8. Vad vet du om Liisa?
9. Nu är vi på bussen.
10. Bostaden är på andra våningen.

Swedish-speaking learners' strategies for choosing Finnish local cases

TUIJA MÄÄTTÄ

Umeå University

This article presents the results of research on how Swedish-speaking students learning Finnish as a foreign language choose local cases and describe their strategies to do it. The research is based on the descriptions from six students who have studied Finnish for about 1.5–2 years at the university. The goal of this study is to get more detailed information about the methods and strategies students use when they are dealing with the local cases.

The material used in this study is collected with a test containing three types of exercises: in exercise 1 the students inflect one given word in some local case, in exercise 2 each meaning contains three words inflected in different local cases and the student chooses one alternative, and in exercise 3 the student translates ten Swedish meanings to Finnish and one word in every meaning is to be inflected in a local case. In every exercise the student also describes what kind of strategy he or she uses to find the right local case. In total, the material contains 154 answers.

The material is analyzed in two parts and with two methods. In the first part an introspective method, self-observation, is used, and in the second part error analysis. The focus in part one is on the students' descriptions of their strategies for choosing a local case. In part two the students' local case choices are analyzed.

The Finnish local case system is quite a complicated system because a learner must bear in mind several aspects simultaneously: the quality of the location (inside/outside) and the direction of the movement (to/at/from). The fact that there is a large number of verbs that govern a specific local case for their arguments also makes the choice of local case more difficult.

The results show that the students have difficulties explaining in writing how they really think and decide when choosing the local cases. The descriptions are short and often contain only a Swedish preposition or preposition expression.

Quite often the students also describe how a Finnish expression is expressed in Swedish and then they think in a Swedish way and choose a wrong local case. This has happened in 35 % of the occurrences of local cases in this material. The answers contain comments on the location and direction of movement. In exercises 1 and 2 the students comment more on the direction of movement than the location and their choice of case is based on a Swedish preposition expression. In exercise 3, on the other hand, the quality of location is commented on more frequently. A common feature for almost all answers is that the students pay very little attention to verbs and especially to the governing verbs.

Keywords: local case; introspection; self-observation; error analysis; learner Finnish; Finnish as a foreign language; Finnish; Swedish

Tuija Määttä

Umeå universitet

Institutionen för språkstudier

S-901 87 Umeå, Sweden

tuija.maatta@umu.se